

Mevlânâ Müzesi

Halı Kumaş Seksiyonunda Sergilenen Türk Halıları

Naci Bakırcı*

Büyük Türk İslam mütefekfiri ve mutasavvıfı Hz. Mevlânâ'nın 1273 yılında ölümünden sonra, 1274 yılında Selçuklu Emiri Süleyman Pervane'nin eşi Gürcü Hatun, Emir Alâmeddin Kayser ve Mevlânâ'nın oğlu Sultan Veled'in katkıları ile yaptırılan türbe Mevlânâ Külliyesi'nin çekirdek yapısıdır.

Karamanoğulları döneminde 1396 yılında türbenin üzerindeki dilimli külah ile mezarların üzerlerini örten kubbeler yapılmıştır. Osmanlılar zamanında ilâve edilen semahane, mescid, derviş odaları ve matbahla Mevlânâ Dergâhı genişletilmiştir.

Mevlevîliğin merkezi olarak 700 yıl kadar hizmet veren Mevlânâ Dergâhı, 1926 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile müze haline getirilmiştir (Resim 1). Konya Asar-ı Atika Müzesi adı ile ziyarete açılan müzede Mevlânâ ve Mevlevîlikle ilgili eserlerin yanında Türk sanat eserleri de sergilenmiştir.

Resim/Picture 2

Mevlânâ Müzesi Halı Kumaş Seksiyonu'nun dıştan görünümü.
Outside appearance of the Section of Rugs and Clothes in Mevlânâ Museum.

Resim/Picture 1

Mevlânâ Müzesi'nden genel görünüm.
General appearance from Mevlânâ Museum.

1954 yılında ise Sayın Dr. Mehmet Önder'in müze müdürlüğü zamanında teşhir ve tanzimi yeniden yapılarak "Mevlânâ Müzesi" adını almıştır.

Mevlânâ Müzesi'nin, tilavet odası, semahane, mescid, derviş odaları ile matbah kısmında eserlerin teşhiri yapılmıştır. Bu eserlerin arasında Mevlânâ'nın Mesnevî'si, Divan-ı Kebir'i ile kıymetli yazma kitaplarla birlikte, levhalar, cam eserler, puşideler, kumaş ve halılardan oluşan zengin bir koleksiyon sergilenmektedir.

Müzenin Halı Kumaş Seksiyonu

Mevlânâ Müzesi'nde, Mevlevî Dergâhı'ndan nakil edilen halıların yanısıra bağış ve satınalma yoluyla müzeye kazandırılan 400 kadar halı bulunmaktadır. Bu halıların bir kısmı Mevlânâ Müzesi'nin, tilavet odası, mescid ve semahane bölümlerinde, bir kısmı da halı kumaş seksiyonunda sergilenmektedir. Kalan diğer halılar ise, Selçuklu halıları başta olmak üzere Konya Türk İslam Eserleri Müzesinde teşhir edilmektedir.

Mevlânâ Müzesi'nin halı kumaş seksiyonu olarak düzenlenen derviş odaları, müzenin batusında yer almaktadır. Derviş odaları, Osmanlı Padişahı III.Murad tarafından 1584 yılında yaptırılmıştır. 1929 yılında yapılan tamiratta hücrelerin ara duvarları kaldırılarak üç salon haline getirilen bölümde, önceleri arkeolojik eserler sergilenmiştir (Resim 2).

* Araştırmacı, Mevlânâ Müzesi.

Turkish Carpets Exhibited Carpet Fabric Section at Mevlânâ Museum

Resim/Picture 3

Mevlânâ Müzesi Halı Kumaş
Seksiyonu'nun içten görünümü.

Inside appearance of the Section of
Rugs and Clothes in Mevlânâ Museum.

Naci Bakırcı*

The tomb constructed after the death of Hz. Mevlana, a great Turkish Islamic thinker, in 1273 (with the contributions of the Seljuk emir's wife, Gürcü Khatun, the Emir Alameddin Kayser and his son Sultan Veled) is the core structure of the Mevlana building complex.

During the Karamanoğulları period in 1396, sliced conics on tombs and conics covering tombs were constructed. The prayer room and the masjid, and the rooms for dervishes constructed during the Ottoman period enhanced the tomb.

The tomb served as the centre of the Mevlevis for 700 years and was converted into a museum in 1926 by the council of ministeries (Picture 1). The museum, with the name of Asar-ı Atika Museum, was opened and exhibited works related to the Mevlana and Mevlevis and also Turkish art works.

In 1954 the director of the museum, Dr. Mehmet Önder, reorganized the arrangement of the exhibitions and its name was changed into "The Mevlana Museum".

In the museum, the chanting room, the prayer room, the masjid and the rooms for dervishes are used for exhibitions. Some works exhibited in the museum are the Mevlana's Mesnevi, the Divan-ı Kebir and valuable hand written books, panels, glass works, fabrics and carpets.

Carpet Fabric Section Of The Museum

In the Mevlana Museum, there are nearly 400 carpets, some of which come from Mevlana Dergah (convent) and the others were acquired through purchasing and donations. Some of these carpets are exhibited in the chanting room, the masjid and the prayer room and some in the carpet fabric section of the museum. Others, especially the Seljuk

* Researcher, Mevlânâ Museum.

Resim/Picture 4

Mevlânâ Müzesi Halı

Kumaş Seksiyonu'nun

içten görünümü.

Inside appearance of the

Section of Rugs and Clothes

in Mevlânâ Museum.

1954 yılında yapılan teşhir ve tanzim çalışmasında, müzede bulunan halı ve kumaşlarla birlikte, Konya Dellal Pazarı'ndan satın alınan halılar bir araya getirilerek ilk kez halı ve kumaş seksiyonu adı altında bir bölüm açılmıştır. 1984 yılında ise, bu bölümün teşhir ve tanzimi yeniden düzenlenmiştir.

Halı kumaş seksiyonunda 40 adet halı, halı parçaları, halı seccade ile 7 adet Türk kumaşı sergilenmektedir. Halı seksiyonunda, Selçuklu ve Beylikler dönemi halılarının yanı sıra önemli bir halı merkezi olan Konya ve çevresinin; Ladik, Kiçi Muhsine, Sille, Obruk, İnlice'ye ait halılarla Anadolu'nun diğer halı merkezlerinden Uşak, Gördes, Kula, Bergama, Kırşehir gibi yörelere ait olan halılar sergilenmektedir.

Resim/Picture 5

Kancalı halı, Beyşehir Eşrefoğlu Camii'nden, 15.yüzyıl, Env. No: 859, 100 x 134 cm

Kancalı rug, from Beyşehir Eşrefoğlu Mosque, 15th century, Inv. No. 859, 100 x 134 cm

Resim/Picture 6

Baklava Şemalı Halı,
Beyşehir Eşrefoğlu Camii'nden,
16.yüzyıl,
Env. No: 858, 136 x 90 cm.

Rug with Diamond Schema,
from Beyşehir Eşrefoğlu Mosque,
16th century,
Inv. No. 858, 136x90 cm.

Resim/Picture 7

Baklava Şemalı Halı,
Konya Mevlevî Dergâhı'ndan,
16.yüzyıl,
Env. No: 844, 100 x 55 cm.

Rug with Diamond Schema,
from Mevlevî Dergahı,
16th century,
Inv. No. 844, 100 x 55 cm.

carpets, are being exhibited in the Konya Turk Islam Works Museum.

The rooms for dervishes which serve as the carpet fabric section are in the west part of the museum. These rooms were constructed by Murat III in 1584. In 1929 the walls were knocked down and the section was made up of three halls. Earlier archeological works were exhibited in these halls.(Picture 2)

In 1954, during the exhibition and arrangement efforts, together with the rugs and clothes in the museum, the rugs bought from Konya Dellal Market were exhibited in the rugs and clothes section for the first time. In 1984 this section was reorganised again.

In the rugs and clothes section, 40 rugs, pieces of rugs, prayer rugs and 7 Turkish clothes are being exhibited.

Resim/Picture 9

Kâbe Tasvirli İpek Halı Seccade, Konya Mevlevî Dergâhından, 16.yüzyıl, Env. No: 766, 111 x 75 cm.

Silk Prayer Rug with Kabe design, From Konya Mevlevî Dergâhı, 16th century, Inv. No. 766, 111 x 75 cm.

Halı seksiyonundan başka müzenin tilavet odasında iki, semahanede on, mescitte altı adet halı ile bir adet kilim sergilenmektedir. Bu halılar arasında Kuşlu halı, Kâbe tasvirli ipek halı seccade ile insan tasvirli halı seccade seksiyonun en önemli halılarından.

Mevlânâ Müzesi, halı seksiyonundaki halıların büyük bir bölümü, Mevlânâ Dergâhı'ndan müzeye nakil edilen tarihi Türk halıdır. Bir kısım halılar ise, Beyşehir Eşrefoğlu Camii'nden getirilmiştir. Dergâh müze olarak düzenlendikten sonra da, satın alma ve bağış yolu

ile müzeye kazandırılan halılarla koleksiyon zenginleştirilmiştir. Koleksiyondaki halıların en eskisi 13. en yenisi ise, 20. yüzyıla tarihlenmektedir.

400 kadar halı, halı parçası ve halı seccadeyi bünyesinde bulunduran Mevlânâ Müzesi, Halı seksiyonu Türk halı sanatının en seçkin örneklerini barındırmaktadır. Bu halıların her birisi, halı ve tekstil sanatımız açısından incelenmesi gereken kıymetli örneklerdir. Bu halıların tamamı incelendiğinde halı sanatımızın karanlıkta kalan bölümleri aydınlığa kavuşacaktır. 7

Resim/Picture 8

Dragonlu Konya Halısı, Konya Mevlevî Dergâhı'ndan, 17.yüzyıl, Env. No: 852, 100 x 55 cm.

Konya rug with Dragon, from Mevlevî Dergâhı, 17th century, Inv. No. 852, 100 x 55 cm.

Resim/Picture 10

İnsan Silüetli Halı Seccade, Konya Mevlevî Dergâhı'ndan, 16.yüzyıl, Env. No: 767, 116 x 180 cm.

Prayer Rug with Human Siluet, From Konya Mevlevî Dergâhı, 16th century, Inv. No. 767, 116 x 180 cm.

In the rug section, the rugs from Konya, Ladik, Keçi Muhsine, Sille, Obruk, Inlice and those from the Seljuk period and from other places such as Uşak, Gördes, Kula, Bergama, Kırşehir are being exhibited.

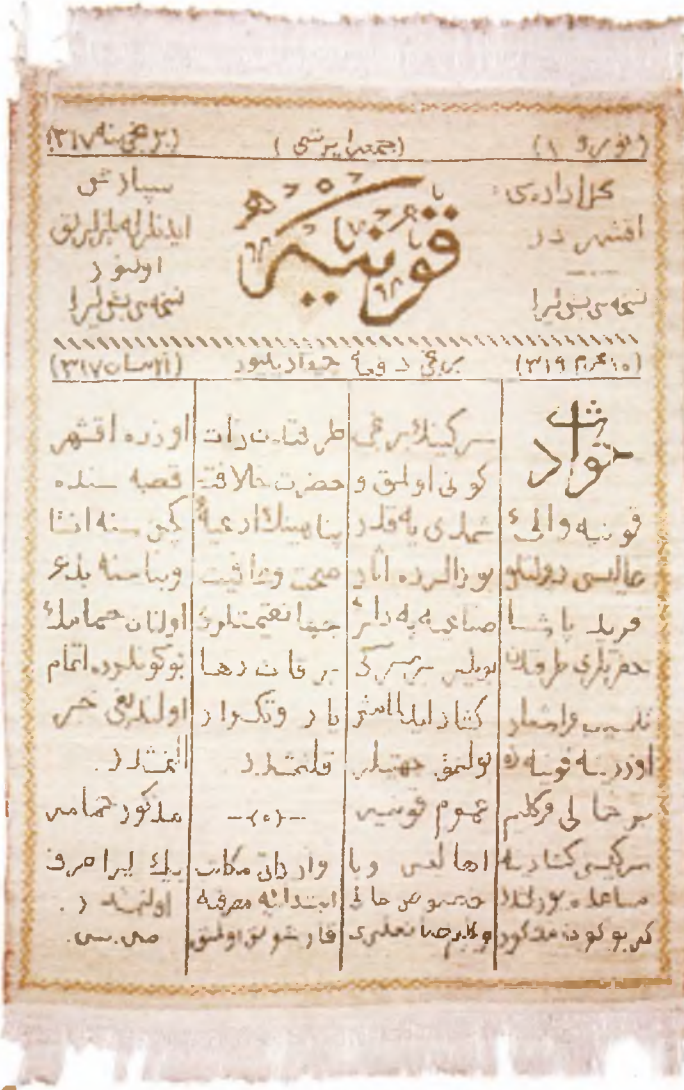
Apart from the rug section, two rugs in the chanting room, ten in the prayer room, six rugs and one kilim in the masjid room are also being exhibited. These include a Kuşlu rug, a silk prayer rug with a Kaaba design, and a prayer rug with human motives.

The majority of the rugs in the Mevlana Museum are old Turkish rugs transferred from The Mevlana Dergâhı. Some of the remaining rugs were brought from Beyşehir

Eşrefoğlu Mosque. After the tomb was converted into a museum, the rug collection was enriched through the purchasing of rugs and donations. The oldest of the rugs is from the 13th century and the most recent from the 20th century.

The Mevlana Museum has approximately 400 rugs and pieces of rugs, and prayer rugs; these are the most distinguished examples of Turkish rugs. Each of them is an example of our carpet and textile art and ought to be studied. Once these have been thoroughly researched, the dark side of the our rug trade will be dispelled. ❏

Resim/Picture 11

Gazete Halı, Konya, 1901,
Env. No: 836, 105 x 155 cm.

Gazete Rug, Konya, 1901,
Inv. No. 836, 105x155 cm.

Resim/Picture 12

Para Halı, Konya, 19.yüzyıl,
Env. No: 4632, 105 x 170 cm.

Para Rug, Konya, 19 th century,
Inv. No. 4632, 105 x 170 cm.

Resim/Picture 13

Halı Seccade, Sivas, 18.yüzyıl,
Env. No: 1328, 128 x 184 cm.

Prayer Rug, Sivas, 18 th century,
Inv. No. 1328, 128x184 cm.

Resim/Picture 14

Halı Seccade, Ladik, Konya Mevlevî Dergâhı'ndan,
17.yüzyıl, Env. No: 820, 114 x 159 cm.

Prayer Rug, Ladik, Konya Mevlevî Dergâhı,
17th century, Inv. No. 820, 114x159 cm.

Resim/Picture 15

Halı Seccade,
Ladik, Konya Mevlevî Dergâhı'ndan,
17.yüzyıl, Env. No: 821, 105 x 167 cm.

Prayer Rug, Ladik, Konya Mevlevî Dergâhı,
17th century, Inv. No. 821, 105x167 cm.

Resim/Picture 16

Halı Seccade Parçası, Ladik
(Üzerinde 1321 H. tarihi yazılı),
Env. No: 822, 115 x 119 cm.

Piece of Prayer Rug, Ladik,
(written on it 1321 H.),
Inv. No. 822, 115x119 cm.

Resim/Picture 17

Halı Parçası,
Karaman, Konya Mevlevî Dergâhı'ndan,
19.yüzyıl, Env. No: 837, 52 x 134 cm.

Piece of Rug,
Karaman, Konya Mevlevî Dergâhı,
19th century, Inv. No. 837, 52x134 cm.

Resim/Picture 18

Halı Seccade,
Konya, Konya Mevlevî
Dergâhı'ndan, 19.yüzyıl,
Env. No: 2645, 113 x 170 cm.

Prayer Rug,
Konya, Konya Mevlevî
Dergâhı, 19th century,
Inv. No. 2645, 113x170 cm.

Resim/Picture 19

Halı Seccade,
Keçimuhsine, Konya,
20.yüzyıl, Env. No:
3730, 108 x 160 cm.

Prayer Rug,
Keçimuhsine, Konya,
20th century, Inv. No.
3730, 108x160 cm.

Resim/Picture 20

Halı Seccade, Kırşehir,
Konya Mevlevî Dergâhı'ndan,
18.yüzyıl, Env. No:
828, 112 x 160 cm.

Prayer Rug, Kırşehir,
Konya Mevlevî Dergâhı,
18th century, Inv. No.
828, 112 x 160 cm.

Resim/Picture 22

Madalyonlu Uşak Halı Parçası,
Konya Mevlevî Dergâhı'ndan,
16.yüzyıl, Env. No: 782, 140 x 195 cm.

Rug Piece of Uşak (with medal), Konya
Mevlevî Dergâhı, 18th century,
Inv. No. 782, 140 x 195 cm.

Resim/Picture 21

Halı Seccade, Mucur, Konya Mevlevî Dergâhı'ndan,
18.yüzyıl, Env. No: 834, 130 x 157 cm.

Prayer Rug, Mucur, Konya Mevlevî Dergâhı,
18th century, Inv. No. 834, 130 x 157 cm.

Resim/Picture 23

Madalyonlu Uşak Halı Parçası, Beyşehir Eşrefoğlu Camii'nden, 16.yüzyıl, Env. No: 1032, 132 x 192 cm.

Rug Piece of Uşak (with medal), Beyşehir Eşrefoğlu Mosque, 16th century, Inv. No. 1032, 132x192 cm.

Resim/Picture 24

Halı Seccade, Gördes, Konya Mevlevî Dergâhı'ndan, 17.yüzyıl, Env. No: 802, 125 x 203 cm.

Prayer Rug, Gördes, Konya Mevlevî Dergâhı, 17th century, Inv. No. 802, 125 x 203 cm.

Resim/Picture 25

Halı Seccade, Gördes,
Konya Mevlevî
Dergâhı'ndan,
18.yüzyıl, Env. No:
801, 118 x 164 cm.

Prayer Rug, Gördes,
Konya Mevlevî Dergâhı,
17th century, Inv. No.
801, 118x164 cm.

Resim/Picture 26

Halı Seccade,
Gördes, Konya Mevlevî
Dergâhı'ndan, 18.yüzyıl,
Env. No:810, 130 x 198 cm.

Prayer Rug,
Gördes, Konya Mevlevî
Dergâhı, 18th century, Inv.
No. 810, 130x198 cm.

Resim/Picture 27

Halı Seccade,
Gördes, Konya Mevlevî
Dergâhı'ndan, 18.yüzyıl,
Env. No: 818, 102 x 165 cm.

Prayer Rug,
Gördes, Konya Mevlevî
Dergâhı, 18th century,
Inv. No. 812, 102x165 cm.

Resim/Picture 28

Halı Seccade,
Kula, Konya Mevlevî
Dergâhı'ndan, 16.yüzyıl,
Env. No: 857, 115 x 180 cm.

Prayer Rug,
Kula, Konya Mevlevî
Dergâhı, 18th century,
Inv. No. 818, 115x180 cm.

Resim/Picture 29

Kilim Parçası, Konya, Beyşehir Eşrefoğlu
Cami'i'nden, 16.yüzyıl, Env. No: 857,
115 x 180 cm.

Piece of Kilim, Beyşehir Eşrefoğlu Mosque,
16th century, Inv. No. 857, 115x180 cm.

